

gennemføre, medmindre man opgiver den Bæftis for Skatteligningen til Kommunen, fom hidtil har været den raadende paa Landet og delvis i Købstæderne, nemlig Ligningen paa Formue og Lejlighed. Man har ment, at dette var den unndgaaelige Betingelse for at faa Spørgsmaalet løst. Derimod har man fra Tingets Side i en Række af Aar gjort gældende, at man overordentlig nødig vilde forlade Skattebæftisen paa Formue og Lejlighed. Det er dels en gammel kendt Ligningsbæftis, fom Befolkningen har indlevet sig i, og dernæst med alt, hvad der kan siges teoretisk imod det, faa maa dog Erfaringen have lært, at vi ingen Stat have, hverken til Stat eller Kommune, der nærmer sig mere det reelle Ideal af en Stat, nemlig det at ramme Skatteevnen, thi man kan sige, at Ligningen paa Formue og Lejlighed er direkte en Ligning paa Skatteevnen, der skønnes direkte om, hvor meget en Mand eigner at betale i Stat, og paa Grundlag deraf lignes han. Man kan sige derom, at den aabner Udgang for adskillig Vilkaarlighed, adskilligt frit Skøn. Ja, det er faa, men jeg tror alligevel, man vil erkende, at Ligningen paa Formue og Lejlighed har vist sig faa praktifabel og faa hensigtsmæssig i vore Kommuner, at der er forholdsvis meget faa Klager, der fremkomme om denne Bæftatning. Det er derfor ganske naturligt, at man fra Folketingets Side i lange Tider med stor Styrke har fastholdt Ønsket om at bevare Bæftatningen paa Formue og Lejlighed. I 1882—83 gjorde man imidlertid herfra et væsentlig imødekommende Skridt i den Henseende, i det man i det Forslag, fom da fremkom ved privat Initiativ paa Grundlag forøvrigt af tidligere Regeringsforslag, havde bekvæmet sig til at gøre den Hovedindrømmelse at forlade Bæftatningen paa Formue og Lejlighed i Landkommunerne og altsaa ogsaa i Købstadkommunerne, for faa vidt denne Skattebæftis endnu kan siges at være i fuld Kraft der. Det var ikke uden megen Betænkthed — og særlig fra min Side, da jeg har været en af dem, der ivrigt har forfægtet Opretholdelsen af Skatten paa Formue og Lejlighed — at man gjorde dette Skridt for at forsøge paa, om der muligt paa Grundlag af en hel ny Skattebæftis skulde kunne ventes Overenskomst om Skattefagen. Det viste sig imidlertid, at Opgivelsen af hele Grundlaget af Bæftatningen kom til at fremfalde en Række af ny — ja, ikke just ny, men kendte Stridsspørgsmaal af principal Natur, fom jo viste, at Partierne stod meget skarpt over for hinanden ogsaa i de Spørgsmaal. Jeg skal ikke nævne dette om den direkte Bæftatning paa

Formuen, om Spørgsmaalet om den stigende Skala og flere andre Ting, særlig ogsaa den til Bæftatningen knyttede Valgret. Alt dette voksede op til uovervindelige Hindringer for at føre Sagen igennem, og det har derfor maattet stille sig faa for mig, om der ikke var Anledning til nu at gøre et Forsøg paa, om vi med Opretholdelse af det gamle kendte Skattegrundlag paa Formue og Lejlighed kunde naa en Løsning af Spørgsmaalet om den mellemkommunale Bæftatning. Det har staaet fuldstændig klart for mig, at naar vi vilde forsøge paa at gaa denne Vej, faa maatte man være fortrolig med een Ting, og det var det, at man ikke kunde vente at faa sine Ønsker opfyldte i fuldt Maal, at man ikke kunde vente, at der kunde blive givet Kommunerne Udgang til at ligne i fuld Udstrækning uden særlige Begrænsninger for faadanne Skatteobjekter, hvis Gjere ikke opholde sig i Kommunen. Man møder der den Indvending, fom man vistnok vil have ondt ved at komme over, nemlig, at faa længe der ikke findes absolut fastslaaede Bæftatningsregler for den personlige Kommuneskat, maa der gives visse Begrænsninger, visse Garantier mod en overdreven Bæftatning fra de enkelte Kommuner Side over for de Personer, fom ikke bo i Kommunen. Det Forslag, fom her foresligger, giver sig derfor ikke ud for en fuldstændig Løsning af denne Sag, en Løsning af Knuden, men kun for at være et Fremstridt, et Skridt hen mod, at der kunde opnaaes noget, at de Kommuner, der for Tiden ingen fom helst Skatteindtægt kunne hente af en vis ret betydelig Klasse Skatteobjekter, dog kunne opnaa en Del. Jeg vil nu sige, at der kan ogsaa være Grunde for ikke at gaa til den fulde Bæftatning, der kunde siges at være teoretisk rigtig i denne Henseende; thi det vilde ganske vist føre til ret stærke Omvæltninger i Bæftatningsforholdene mellem de Kommuner indbyrdes, fom Loven kommer til at omhandle. Det bliver navnlig et Spørgsmaal, der faar den største Interesse i Forholdet mellem Købstadskommuner og Landkommuner, der grænse op til hinanden. Forholdet er jo der faalebes, fom man ved, det har udviklet sig, og fom det vistnok vil udvikle sig fremdeles, at der er en stærk Tilhøjelighed hos næringsdrivende i Købstæderne til at tage Ophold i tilgrænsende Landdistrikter, dels for at slippe med lettere Stat, men for øvrigt ogsaa af andre Grunde; de ønske nemlig af Bekvemmeligheds- og Behageligheds-Hensyn hellere at bo paa Landet end i Byerne. Denne Strøm af Udflyttere fra Købstæderne til Landdistrikterne kan siges at indeholde en Uret mod